

Aan mevrouw dr. M. Bussemaker,
Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Afschrift aan: de heer dr. R.H.A. Plasterk
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Amsterdam, 24 april 2015

Geachte minister,

Hierbij wil ik u namens mijn collega-wethouders Kunst en Cultuur van de G9 gemeenten onze visie voorleggen ten behoeve van uw uitgangspunten voor het cultuurbeleid en de landelijke culturele infrastructuur voor de periode 2017-2020. Op 20 mei as. gaan wij hierover graag met u in gesprek.

Belang van steden

De stad is de natuurlijke omgeving voor kunst en cultuur. De instellingen die door het ministerie van OCW en de landelijke fondsen worden ondersteund, zijn gevestigd in steden en opereren (regionaal, landelijk of internationaal) in een stedelijke context. Culturele instellingen dragen met hun producties, tentoonstellingen en voorstellingen bij aan de stedelijke dynamiek en spelen er op in. Tegelijkertijd spelen kunst en cultuur een unieke rol binnen de stad: zij dragen bij aan de identiteit en leefbaarheid, verbinden inwoners en bezoekers en bieden een vruchtbare voedingsbodem voor creativiteit, innovatie en economische & sociale ontwikkeling. Dit sluit naadloos aan bij de Agenda Stad met daarin de ambitie om de Nederlandse steden tot de top van de wereld te laten behoren. Kunst en cultuur dragen immers bij uitstek bij aan de dynamiek, groei, leefbaarheid en innovatie van steden. Wij zijn daarom van mening dat kunst en cultuur ook thuishoren in de integrale Agenda Stad, en sturen daarom een afschrift van deze brief aan uw collega minister Plasterk.

De Raad voor Cultuur onderkent het steeds groter wordende belang van steden in zijn 'Agenda Cultuur 2017-2020 en verder' met het advies om de keuzes en specifieke kenmerken van stedelijke regio's een grotere rol te laten spelen in het landelijke cultuurbeleid.

Steden in het algemeen, en onze (G9) steden in het bijzonder, zijn de grootste publieke financiers van kunst en cultuur in Nederland. 65% van alle publieke bijdragen aan kunst en cultuur in Nederland zijn afkomstig van gemeenten.¹ Naast de vele specifieke stedelijke culturele investeringen, (co-)financieren wij instellingen in de landelijke basisinfrastructuur, instellingen gefinancierd door de landelijke fondsen en de infrastructuur waarbinnen deze instellingen floreren. Als culturele brandpunten faciliteren en verzorgen wij de gehele keten van talentontwikkeling: van cultuureducatie tot kunstvakonderwijs en excellentie. Steden spelen hiermee in het landelijk cultuurbeleid een belangrijke lokale, regionale en (inter)nationale rol.

Steden in de voorhoede

Als wethouders van de G9 geven wij onszelf de opdracht om een voortrekkersrol te nemen in de verankering van deze stedelijke positie, en onze rol in de regionale, landelijke en internationale culturele infrastructuur te verruimen. Dit willen wij samen met u doen. Een *gezamenlijke verantwoordelijkheid* en *gelijkwaardigheid* in beleidsontwikkeling is hierbij ons centrale uitgangspunt.

Wij willen met u, de Raad voor Cultuur en de landelijke fondsen onderzoeken hoe de stedelijke positie in de totstandkoming en -uitvoering van het kunst- en cultuurbeleid verder vorm kan worden gegeven. Zodat de steden in de landelijke infrastructuur optimaal kunnen worden benut. De uitvoering hiervan willen we vervolgens vastleggen in cultuurnota-contracten met u en de landelijke fondsen.

¹ Berenschot, 8 april 2015

Als G9 vinden wij elkaar in een gevoel van collectieve verantwoordelijkheid en urgentie, en een overeenkomstige stedelijke basisinfrastructuur. De culturele context van rijksge subsidieerde instellingen en de omringende regio verschillen echter per stad. Daarom pleiten wij bij de afstemming van beleid met het Rijk en de landelijke fondsen voor *maatwerk*: een individuele invulling treedt op waar het eigen specifieke belang het best gediend wordt. Dit maatwerk komt in elk geval naar voren wanneer het gaat om de financiële investeringsniveaus van G9 en partners, afspraken over specifieke organisaties, en het optimaal benutten en inzetten van het lokale, regionale en (inter)nationale profiel per stad.

Uitgangspunten en acties

Aan de hand van de drie onderstaande uitgangspunten starten wij aan onze opdracht en vormen wij onze actieagenda. Wij zien hierbij acties en aandachtspunten voor de korte termijn en voor de langere termijn. Voor de uitvoering trekken we samen met u (en de landelijke fondsen) op.

1. Een nieuwe verhouding tussen stad en staat

De stedelijke en regionale uitgangspunten dienen als basis voor het kunst- en cultuurbeleid van Nederland. De Raad voor Cultuur onderschrijft deze notie eveneens. U geeft zelf aan het culturele aanbod en veld in Nederland als een cultuursysteem te zien, rekening houden met stedelijke en regionale uitgangspunten sluit, ons inziens, daar goed bij aan.

2017-2020

- In de komende cultuurplanperiode dient al rekening gehouden te worden met de stedelijke en regionale uitgangspunten. Wij nemen het initiatief om met u en de landelijke fondsen in gesprek te gaan met als uitgangspunt het stimuleren en behouden van een divers, volwaardig en geografisch zo toegankelijk mogelijk nationaal aanbod in 2017-2020.
- Wij geven met u in deze periode een proces vorm waarin we gezamenlijk, ook met de landelijke fondsen, in gesprek gaan over hoe het stelsel en de financieringsstructuur in de periode 2021 en verder eruit zou moeten zien. We geven hierbij antwoorden op vragen als: Waar liggen de verschillende verantwoordelijkheden? Wat is de beste verdeling van taken en verantwoordelijkheden? Hoe zorgen we dat er een kwalitatief landelijk dekkend cultureel aanbod blijft? Hoe houden we het betaalbaar?, etc.

2021 en verder

- Wij trekken vanaf het begin gezamenlijk met u op. Onze en uw verkenningen en uitgangspunten dienen als nieuw startmoment voor het landelijke cultuurnota-proces.
- Een gezamenlijke analyse vormt de leidraad voor de adviesaanvraag aan de Raad voor Cultuur voor zijn verkenning, zodat de balans tussen het lokale en regionale profiel en de nationale blik door kan werken in aanloop naar de totstandkoming van de uitgangspunten van het Rijk.
- De adviesaanvraag aan de Raad voor Cultuur voor zijn verkenning stellen wij samen met het Rijk en de landelijke fondsen op.
- Naar aanleiding van deze verkenning leggen wij, het Rijk en de landelijke fondsen in gezamenlijke uitgangspunten vast waar een ieder verantwoordelijk voor is.

2. Een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor talentontwikkeling

Wij hebben een volwaardig cultureel aanbod, een of meerdere kunstvakopleidingen in de stad en financiële mogelijkheden en podia voor jong talent. Het stedelijke netwerk om ons heen is hierbij ook van groot belang. Wij voelen ons verantwoordelijk voor jong cultureel talent dat van de opleidingen komt en in staat is om "meters te maken", te experimenteren en onderzoek te doen. Tegelijkertijd roepen wij u, de landelijke fondsen en de culturele sector op om, nog meer dan nu het geval is, samen met ons op te trekken en verantwoordelijkheid te nemen op het gebied van talentontwikkeling.

2017-2020

- Wij zien graag een flexibele inzet en maatwerk per stad en regio op het gebied van talentontwikkeling en maken hier in de komende beleidsperiode al een start mee.
- Wij gaan binnen onze stedelijke beleidsagenda's een betere aansluiting realiseren tussen de onderwijs- en cultuurportefeuilles in relatie tot het primair en voortgezet onderwijs, het kunstvakonderwijs en

overige voorzieningen voor talentontwikkeling. Wij delen ambities, kennis, ervaring en inzichten om deze aansluiting beter vorm te geven.

2021 en verder

- Het kunstvakonderwijs moet beter aansluiten op het lokale en regionale bedrijfsleven zodat het nog beter verbindingen weet te leggen met andere sectoren.
- De ontwikkeling naar een professionele werkwijze in de culturele en creatieve sector is nu niet vanzelfsprekend genoeg. Dit vereist een solide en brede facilitering en ondersteuning.

3. Publieksbereik en maatschappelijke relevantie

Kunst en cultuur spelen een belangrijke rol in onze samenleving. Het is daarom van belang goed en op zinvolle wijze te meten wat het effect is. De huidige beoordelings- en verantwoordingssystematiek van zowel de G9, het Rijk en de landelijke fondsen leidt tot beter overzicht maar sluit nog onvoldoende aan bij nieuwe vormen van publieksbereik en strategieën gericht op versterking van maatschappelijke relevantie binnen de culturele sector. De balans tussen de kwantitatieve en kwalitatieve analyse is in de laatste jaren scheefgegroeid en zal weer meer bij het kwalitatieve element moeten komen te liggen. Wij roepen u en de landelijke fondsen op om hierin samen met ons op te trekken om zo op weg naar 2017 (maar ook naar de volgende periode toe) meer inzicht te krijgen in de wijze waarop de kwaliteit van het publieksbereik en maatschappelijke relevantie beter gemeten kan worden en daar ook de beoordelingssystematiek op aan te passen.

2017-2020

- Onze steden zullen al in aanloop naar de nieuwe cultuurperiode met nieuwe vormen van monitoring en verantwoording experimenteren. Wij onderschrijven de oproep van de Raad voor Cultuur om al in 2017 te starten met pilots en proeftuinen.
- Als netwerk van proeftuinen zullen lokale analyses en methodes (met indicatoren op basis van de profielen van culturele instellingen) door ons worden geïnventariseerd en gedeeld.

2021 en verder

- Wij hebben gezamenlijk een werkwijze gevonden die meer recht doet aan de presentatie van de resultaten en effecten die kunst en cultuur hebben in onze steden, Nederland als geheel én internationaal.

Op basis van deze agenda bespreken wij op 20 mei as. graag de mogelijkheden om gezamenlijk op trekken in de komende periode en in de toekomst.

Hoogachtend,

Kajsa Ollongren
Wethouder Kunst en Cultuur Amsterdam

Mede namens G9 wethouders Kunst en Cultuur:
Adriaan Visser (Rotterdam)
Margriet Jongerius (Utrecht)
Joris Wijsmuller (Den Haag)
Mary-Ann Schreurs (Eindhoven)

Paul de Rook (Groningen)
Gerrie Elfrink (Arnhem)
Jeroen Hatenboer (Enschede)
Mieke Damsma (Maastricht)